

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

15 august 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Elena Covalenco,

Judecători – Ion Guzun și Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Ungheni, sediul Central din 17 noiembrie 2017 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 februarie 2018, declarat de inculpatul

Mistreanu Vitalie XXX, născut la XXX, originar și domiciliat în XXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 16.06.2017 – 17.11.2017;

Instanța de apel: 15.12.2017 – 14.02.2018;

Instanța de recurs: 12.07.2018 – 15.08.2018.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni, sediul Central din 17 noiembrie 2017 Mistreanu Vitalie, a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiuni prevăzute de art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal și condamnat la pedeapsa închisorii pe un termen de 5 ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis.

A fost respinsă cererea acuzatorului de stat privind încasarea din contul lui Mistreanu Vitalie, a cheltuielilor judiciare în mărime de 1862,99 lei, ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, Mistreanu Vitalie locuind în satul XXX, raionul XXX împreună cu soția sa XXX și copii lor XXX, sistematic aplică violență fizică și psihică asupra membrilor familiei sale, care se manifestă prin aplicarea violenței, amenințări cu aplicarea violenței, cu înjurări și cu cuvinte necenzurate în adresa lor, pentru care acțiuni la 17.09.2014 a fost condamnat prin decizia Curții de Apel Bălți, în baza art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni în penitenciar de tip semiînchis și la 06.02.2015 a fost condamnat de Judecătoria Ungheni în baza art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani și 8 luni, în penitenciar de tip închis.

Deși Mistreanu Vitalie a fost anterior a condamnat pentru infracțiuni similare, nu s-a reeducat, la 29.07.2016, fiind eliberat condițional înainte de termen de executarea pedepsei, a revenit la domiciliu unde continua să fie agresiv cu membrii familiei, și anume, își intimida membrii familiei în scop de impunere a voinței asupra lor, interzicea soției sale Mistreanu XXX să dea careva mijloace financiare necesare pentru studii copiilor XXX, aplica violență fizică, etc..

La 31.12.2016, aproximativ la orele 23:00, Mistreanu Vitalie, aflându-se la domiciliu în stare de ebrietate alcoolică, manifestând un comportament agresiv, a inițiat un conflict cu membrii familiei sale, în prezența copiilor minori a numit-o pe soția sa XXX cu cuvinte necenzurate, i-a aplicat mai multe lovituri pe suprafața corpului. În timp ce copii lor XXX au încercat să curme acțiunile tatălui lor Mistreanu Vitalie și anume să-l împiedice să mai aplice lovituri soției sale, acesta nu reacționa, dar îi ofensa și pe ei numindu-i cu cuvinte necenzurate, alunga pe toți din casă, apoi în scopul impunerii voinței membrilor de familie față de el și controlului personal asupra lor, a dus în casă un topor și striga la toți că în cazul în care soția sa XXX nu va face ce spune el, o va omorî cu acel topor, a ridicat toporul asupra capului soției sale, amenințând că o lovește, însă a intervenit fiul lor Mistreanu Mihail și a împiedicat acțiunile tatălui său.

Mistreanu Vitalie a fost agresiv cu membrii familiei sale până la orele 03:00 deja 01.01.2017, când a adormit, apoi pe la orele 03:30, în timp ce Mistreanu Veronica se pregătea să plece la tren pentru a se deplasa în mun. Chișinău, unde activa, acesta s-a trezit și continua să fie agresiv, și anume, a apucat și trăgea de părul soției sale XXX, a lovit-o cu piciorul peste corp, i-a aruncat punga cu mâncare pe care și-a pregătit-o să o ia cu ea, apoi a ieșit afară și din nou a adus un topor, amenințând-o că nu va ajunge până la tren, deoarece o va omorî.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, prin care a solicitat, casarea parțială a sentinței în latura încasării cheltuielilor judiciare, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie încasate din contul inculpatului Mistreanu Vitalie cheltuielile judiciare suportate pe cauza penală în sumă de 1 862 lei pentru efectuarea acțiunilor procesuale de efectuarea expertizei judiciare, în rest sentința să fie menținută fără modificări, invocând următoarele argumente:

- instanța de fond a admis interpretarea eronată a normei legale la achitarea cheltuielilor judiciare;

- eliberarea inculpatului de la plata cheltuielilor judiciare este contrară principiului legalității și punerea cheltuielilor pe seama inculpatului va contribui la responsabilitatea și corectarea lui.

3.1. Nefiind de acord cu sentința primei instanțe, inculpatul Mistreanu Vitalie, a contestat-o cu apel, prin care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare în privința sa. Inculpatul a invocat dezacordul cu hotărârea instanței de fond, menționând că, cu părțile vătămate se află în relații ostile și vina nu o recunoaște.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 februarie 2018, a fost respins ca nefondat apelul declarat de procuror, a fost admis apelul inculpatului Mistreanu Vitalie din alte motive decât cele invocate, inclusiv din oficiu, cu casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, după cum urmează:

Mistreanu Vitalie XXX urmează să execute pedeapsa în penitenciar de tip semiînchis.

În rest, dispozițiile sentinței referitor la pedeapsa stabilită, termenul de executare, corpurile delictive și cheltuielile judiciare s-au păstrat fără modificări.

4.1. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a reținut că, instanța de fond corect a trecut în contul statului cheltuielile judiciare în mărime de 1 862 lei.

Din materialele cauzei rezultă, că a fost efectuată expertiza judiciară nr.07-a-2017 din 18.05.2017 (f.d.90-93) în sumă de 1862 lei.

Instanța de apel a menționat că, expertiza medico-legală este o probă, care de rând cu celelalte probe acumulate pe parcursul urmăririi penale de către partea acuzării, au menirea de a demonstra în instanță vinovăția inculpatului în comiterea faptei prejudiciabile imputate acestuia.

Sub acest aspect, instanța de apel a menționat că obligația pozitivă a statului de a colecta probe necesare în vederea constatării faptei penale, identificării făptuitorului și implicit asumarea cheltuielilor aferente procesului din contul statului — în cazul dat a cheltuielilor în sumă de 1862 lei pentru efectuarea expertizei medico-legale menționate mai sus.

În speță, autorul apelului, în cazul dat procurorul, a făcut o interpretare extensivă a dispozițiilor art.227 Cod de procedură penală, care expres stabilește din ce sunt constituite cheltuielile judiciare și în special pct.4) alin.(2) al respectivului articol cert stabilește, că în cazul efectuării unei expertize pot fi atribuite ca cheltuieli judiciare, doar sumele cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei și nicidecum însăși cheltuielile suportate integral pentru efectuarea unei expertize când aceasta are statutul de probă în procesul penal.

În această ordine de idei, instanța de apel a mai reținut că, argumentele invocate de către apelant în susținerea solicitării de încasare a cheltuielilor judiciare sunt neîntemeiate, deoarece dispozițiile art.143 alin. (1) Cod de procedură penală, prevăd că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză (*art. 143 alin. (1) pct.6) Cod de procedură penală*).

Drept urmare celor invocate, se indică că în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat, dar nu a inculpatului, după cum pledează procurorul.

În concluzie, instanța de apel a considerat corectă soluția instanței de fond referitor la trecerea cheltuielilor judiciare în contul statului.

Referitor la apelul inculpatului, instanța de apel a menționat că, instanța de fond în baza probelor administrate pe caz, corect a concluzionat ca fiind dovedită vinovăția inculpatului Mistreanu Vitalie în violență în familie, acțiunile lui corect fiind încadrate la art.201¹ alin.(2) lit. a) Cod penal.

Fiind audiate în ședința de judecată, partea vătămată XXX, partea vătămată XXX, partea vătămată minoră XXX, partea vătămată minoră XXX au dat declarații analogice, reflectând situația evenimentelor faptei descrise ulterior în învinuire de partea acuzării.

Mai mult ca atât, declarațiile acestora sânt susținute și de martorii audiați pe dosar, printre care șeful de post S.Naghemeac și asistentul social L.Busuioc, care au confirmat prezența conflictelor și violenței în familia respectivă.

Declarațiile date se confirmă și prin cercetarea locului faptei, a adresărilor părții vătămate la poliție, toporului în calitate de corp delict, hotărârilor judecătorești, concluziile pedagogului și altor alte de procedură prezente la dosarul penal.

În urma acțiunilor agresorului la XXX se manifestă anxietate, insomnii, scăderea simțului de siguranță. S-au constatat semne ale traumei psihologice: frică, nivel înalt

de anxietate, culpabilitate, sentimentul lipsei de securitate, neîncredere, tensiune interioară. N-a manifestat tendințe de a denatura adevărul.

Cu referire la pedeapsa aplicată, instanța de apel a considerat, că instanța de fond a respectat principiile și criteriile de individualizare a pedepsei, dând deplină eficiență scopurilor pedepsei penale, aplicându-i lui Mistreanu Vitalie o pedeapsă în limita normei penale și potrivit circumstanțelor cauzei, ori, corectarea și reeducarea lui Mistreanu Vitalie, precum și atingerea celorlalte scopuri ale pedepsei, v-a fi posibil doar prin aplicarea pedepsei date de închisoare, cu executarea reală în penitenciar, fiind respectate prevederile art.2, 7, 34, 61 alin.(2), 75, 76, 82, 110, Cod penal și Ghidului cu privire la aplicarea pedepsei, aprobat prin Hotărârea Plenului CSJ nr.15 din 22.12.2014.

Astfel, pedeapsa aplicată inculpatului Mistreanu Vitalie de instanța de fond este una legală, întemeiată, motivată și echitabilă, fiind ținut cont de caracterul și gradul prejudiciabil al faptei - că este infracțiune gravă, de motivul infracțiunii săvârșite - neînțelegerile apărute în familie cu aplicarea violenței, de personalitatea celui vinovat —evidențe la medicul narcolog, prezența unei familii cu trei copii la întreținere, prezența evidenței la postul de poliție, prezența anterioarelor condamnări similare, prezența în cazierul contravențional a informațiilor privind contravențiile comise, caracteristica negativă de la locul de trai, caracteristica pozitivă de la locul de muncă, de personalitatea părții vătămate și comportamentul acesteia — că se caracterizează pozitiv, a avut întemeiată familie, de prezența circumstanțelor agravante — săvârșirea infracțiunii în stare de ebrietate și săvârșirea infracțiunii de către o persoană care a fost condamnată pentru fapte care au relevanță pentru cauza dată.

De asemenea s-a luat în considerație comportamentul inculpatului Mistreanu Vitalie în cadrul cauzei penale, atitudinea lui față de faptele comise, influența pedepsei asupra corectării și reeducării lui și de posibilitatea corectării lui în condițiile stabilirii unei pedepse penale sub formă de închisoare cu executare reală în penitenciar.

Reieșind din aceste circumstanțe, instanța de apel a ajuns la concluzia că aplicarea unei pedepse cu închisoare față de Mistreanu Vitalie este pe măsură materialului probant administrat, considerând că această pedeapsă v-a atinge scopul, v-a corecta și reeduca inculpatul, precum v-a restabili echitatea socială și va preveni săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și de alte persoane.

Cât ține de tipul penitenciarului, instanța de apel a reținut că, acesta trebuie corectat reieșind din modificarea art.72 Cod penal introdusă prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 163 din 20.07.2017, în vigoare de la 20.12.2017.

În prezent art.72 alin.(3) Cod penal prevede că, (3) În penitenciare de tip semiînchis execută pedeapsa persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite cu intenție.

De aceea, sentința urmează a fi casată parțial și modificată categoria penitenciarului din închis în semiînchis, unde Mistreanu Vitalie urmează să execute pedeapsa închisorii.

5. Nefiind de acord cu hotărârile menționate, inculpatul Mistreanu Vitalie, la data de 06 iulie 2018, declară recurs ordinar, prin care solicită casarea acestora cu pronunțarea unei hotărâri de achitare în privința sa. Recurentul invocă dezacordul cu

hotărârile menționate motivând că, cauza a fost examinată unilateral, astfel încălcându-se un șir de prevederi procesual penale.

5.1. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință asupra recursului declarat, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece instanța de apel a argumentat just vinovăția acestuia. Totodată, recursul urmează a fi inadmisibil deoarece este declarat peste termen.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu motivele invocate, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente

Potrivit art.432 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este declarat peste termen.

În conformitate cu prevederile art.422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Sub acest aspect se atestă că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 14 februarie 2018 (f.d.239-240), a fost pronunțat dispozitivul deciziei, iar inculpatul a fost prezent la ședință, unde i s-a comunicat despre data și ora desfășurării următoarei ședințe și anume despre data pronunțării deciziei motivate pe 14 martie 2018, la care inculpatul a fost adus sub gardă pentru a-i înmâna decizia integrală, ce se confirmă prin recipisa anexată (f.d 248).

Având în vedere că inculpatul a fost prezent la ședința din 14 martie 2018 și potrivit art. 418 alin. (1) Cod de procedură penală, i-a fost explicat modul și termenul căii de atac, impedimente de a contesta în termen decizia instanței de apel, instanța de recurs nu a depistat.

Reieșind din faptul că, inculpatul a fost prezent la pronunțarea deciziei integrale, Colegiul penal accentuează că, în speța dată, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel pronunțate la 14 martie 2018 a expirat la 16 aprilie 2018.

Aceste date certifică faptul că termenul de 30 zile de contestare cu recurs a deciziei instanței de apel, stabilit de art. 422 Cod de procedură penală nu a fost respectat, deoarece recursul în cauză a fost declarat la data de 06 iulie 2018 (f.d.17 vol. II) și prin urmare, Colegiul penal consideră că recursul în cauză a fost depus peste termen.

La acest capitol, instanța de recurs reamintește că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Raportând situația reținută în cauză la prevederile art. art. 422, 432 alin.(2) pct. 2) Cod de procedură penală, rezultă că recursul declarat de inculpatul Mistreanu Vitalie este inadmisibil, fiind declarat peste termen.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar, declarat de inculpatul *Mistreanu Vitalie XXX*, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 februarie 2018, în propria cauză penală, deoarece recursul este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Publicată integral la **15 august 2018**.

Președinte:

Elena Covalenco

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan